

SKL

Rapport: Djupintervjuer – Utvärdering av Handslaget

September 2013, Markör Marknad och Kommunikation AB

Sammanfattning

Markör Marknad och Kommunikation har under juli-augusti 2013 genomfört 20 djupintervjuer med målgrupperna samarbetsparter, SKL internt, styrgrupp och medlemmar om upplevelser av arbetet med Handslaget i strategin för att stärka barnets rättigheter. Målgruppen medlemmar har bestått av elva informanter som på olika nivåer arbetar med stärkande av barnets rättigheter i kommuner, lands-ting och regioner. De personer som direkt arbetat med frågan på SKL ingår inte bland informanterna.

Djupintervjuerna ger en entydig bild av att medlemmar uppfattar Handslaget som ett lärande, transpa-rent och verksamhetsnära projekt som starkt bidragit till att föra upp frågorna på agendan och skapat ett resurseffektivt nätverkande.

Ett framgångsrikt implementeringsarbete har påbörjats, men från målgruppen medlemmar uttrycks ett starkt önskemål om fortsatt stöd från en nationell samordnare.

SKL, i egenskap av medlemsorganisation, upplevs av målgruppen medlemmar ha de naturliga förut-sättningarna för att leda det fortsatta arbetet med att stärka barnets rättigheter. Från målgrupperna SKL internt och styrgruppen finns en vilja att axla det fortsatta ansvaret.

Det är Markörs uppfattning utifrån intervjuaren att en fortsatt nationell samordning behövs och att SKL är väl lämpad att driva arbetet vidare.

Markörs utvärdering har genomförts på uppdrag av SKL.

Uppdrag: Djupintervjuer – Utvärdering av Handslaget.
Beställare: SKL
Kontaktperson SKL: Ulrika Forsberg
Projektledare Markör: Fredrik Askhem
Datainsamlingsperiod: Juni - augusti 2013

Markör Marknad och Kommunikation AB

Markör hjälper större företag och organisationer att fatta rätt beslut – det gör vi genom utredningar, undersökningar och utvecklingsarbete på plats hos våra kunder.

Innehåll

1.	Bakgrund och syfte	5
2.	Metod	5
3.	Disposition	6
4.	Resultat per målgrupp	7
4.1	Samarbetsparter	7
4.2	SKL internt	9
4.3	Styrgrupp	13
4.4	Medlemmar	16
5.	Jämförelser tematiskt mellan målgrupperna	20
5.1	Samverkan – i backspegeln och för framtiden	20
5.2	Ett lärande projekt	20
5.3	Legitimitet	21
5.4	Fortsatt projekt behövs	21
6.	Övrigt	22
7.	Slutdiskussion	23
7.1	Effekter	23
7.2	Behov	24
7.3	Framtid	25
7.4	Markörs avslutande kommentarer	26
	Bilaga 1: Samtalsguide	27
	Bilaga 2: Kompletterande resultat från skriftliga utvärderingar med kurs- och konferensdeltagare	30

1. Bakgrund och syfte

2010 ingick Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) en överenskommelse med regeringen om att stärka genomförandet av barnets rättigheter i Sverige. Överenskommelsen hade sin grund i regeringens proposition (2009/10:232) för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Strategin antogs av regeringen i december 2010. Arbetet skulle genomföras i tre steg. Först skulle en kartläggning göras över medlemmarnas upplevda behov av stöd, sedan skulle en handlingsplan för arbetet tas fram och sist skulle handlingsplanen genomföras. Regeringen avsatte åtta miljoner kronor för hela överenskommelsen från hösten 2010 till och med sista november 2013. Arbetet kom att kallas för "Handslaget". Målet för insatserna i handlingsplanen har varit att åstadkomma:

- En långsiktigt hållbar struktur för utveckling och spridning av kunskap på lokal och regional nivå
- Utveckling av långsiktigt hållbara metoder och arbetssätt för att omsätta strategins principer i praktiken

Syftet med denna utvärdering är att få veta hur SKLs medlemmar uppfattat arbetet i Handslaget och vilka resultat som uppnåtts lokalt och regionalt med utgångspunkt i Handslagets metoder.

Utvärderingen är gjord av undersökningsföretaget Markör Marknad och Kommunikation AB.

2. Metod

Undersökningsmetod har varit telefonintervjuer där intervjuaren använt en samtalsguide som utformats i samarbete med SKL. Fördelen med en samtalsguide är att informanterna ges möjlighet att fritt berätta och föra resonemang om de olika områdena i intervjuguiden. Det ger även intervjuaren möjlighet att ställa följdfrågor och att gå tillbaka i resonemangen. Samtalsguiden omfattar följande frågeområden:

- Bakgrund/Kännedom
- Effekter
- Samverkan och förutsättningar
- Framtid
- Övrigt

Arbetet inleddes med ett startmöte med Markörs projektledare och företrädare för SKL. Inför arbetet identifierades ett antal informanter som kunde ha något att säga om frågan. För att få en bredd på utsagorna valdes ett antal personer ut som på olika sätt deltagit i Handslaget. Även samarbetsparter ansågs viktiga att intervjua. De personer som direkt arbetat med frågan på SKL ingår inte bland informanterna.

Fördelningen av intervjuer mellan målgrupperna redovisas nedan.

Samarbetsparter:	2 informanter (Socialdepartementet 1, Barnombudsmannen 1)
SKL internt:	4 informanter
Styrgrupp:	3 informanter
Medlemmar:	11 informanter

Vid val av informanter har avsikten varit att spegla Sverige från norr till söder och att samtliga aktiviteter skall vara representerade med en person.

Intervjuerna bokades med varje informant och inför intervjun fick de som önskade tillgång till de aktuella frågeområdena. Intervjuerna genomfördes under perioden juni-augusti 2013.

Sammantaget har 20 stycken intervjuer gjorts och varje intervju tog mellan 40 – 120 minuter. Intresset för att delta var stort.

3. Disposition

Rapporten är indelad i tre huvudavsnitt samt två bilagor, se nedan.

- *Resultat per målgrupp*, innehållande de övergripande resultaten från intervjuerna med varje målgrupp, redovisade med belysande kommentarer från informanterna. Kommentarererna har anonymiserats och texten i vissa fall redigerats något för läsbarhetens skull.
- *Jämförelser tematiskt mellan målgrupperna*
- *Summerande slutdiskussion, samt Markörs avslutande kommentarer i punktform*
- *Bilaga 1. Samtalsguide*
- *Bilaga 2. Markörs sammanställning av utvärderingar med kurs- och konferensdeltagare i Handslaget*

4. Resultat per målgrupp

I detta avsnitt redovisas resultaten från undersökningen uppdelat per målgrupp.

4.1 Samarbetsparter

Ingångar och koppling till den egna verksamheten

Informanterna ser en stark koppling till de egna arbetsuppgifterna genom att Handslaget tydligt ligger i linje med den egna verksamhetens uppdrag. Att arbeta med barnets rättigheter är något som informanterna i målgruppen uttrycker att de brinner för. Mänskliga rättigheter, barnets rättigheter och att ingen i samhället skall lämnas utanför; det är frågor som informanterna uppger att de arbetar med dagligdags.

”Att driva fram och tillvarata barnets rättigheter. Det är en viktig del i mitt arbete och det är det som SKL haft i uppdrag att göra i Handslaget och där vi varit en part.”

Samverkan och roller

Oklarheter kring roller, funktioner och målbild har förekommit. Särskilt påpekas att det förberedande arbetet är mycket viktigt när ett projekt startar eller en överenskommelse görs, och att det har funnits tecken på att detta skulle ha gjorts annorlunda i fallet med Handslaget. Framförallt menar informanterna att målbilder, kontext och förväntningar skulle ha varit tydligare för samtliga parter innan arbetet i Handslaget startade. Det uppmärksammas även att det funnits problematik i projektets inledning med att chefer och andra viktiga personer växlat. Detta gav inte den start och stabilitet som projektet hade mått bra av, och det gav heller inte det rätta flytet i arbetet inledningsvis. Detta medförde att det heller inte gavs utrymme eller möjlighet att rätta till de fel och brister som hade uppstått då personer med kunskap och insyn försvann ur projektet. Att personer bytts ut och försvunnit har också lett till att rollerna i projektet blivit oklara. Detta problem lyftes enligt en av informanterna upp till högsta ledningen och efter det redde den problematiken ut.

”Första ledet i kartläggningen, där har du en nyckel. När man startar ett projekt är det viktigt att man har en gemensam bild tillsammans. Min bild är att där hade vi behövt jobba igenom det bättre. Det är en viktig del i alla projekt. Man måste ha en tydlig målbild, ett syfte och vara överens om att ta fram mätbara indikatorer.”

”Sen har ju chefer och personer växlat, det är ju aldrig bra. Det gör att det blir att man får göra omtag, man har inte ärvt det som funnits från början. Det institutionella minnet har varit bristfälligt. Man tappade mycket i början, när det blev så här. Nådde inte handlingsplanen fullt ut, vilket gav en sämre grund. Man fick gå vidare i detta utan att rätta till det som var fel”.

Samverkan med andra aktörer

Från samarbetsparterna uttrycks önskemål om en bredare samverkan. Detta perspektiv sägs ha varit något som fanns med i diskussionen innan och i början av Handslaget. I ett bredare samverkansperspektiv nämns framförallt aktörer som kan kopplas till skolverksamhet. Det handlar både om kommunala skolhuvudmän och om berörda myndigheter, exempelvis skolinspektionen och skolverket. Även den kommunala socialtjänsten nämns av en informant som tänkbar samverkanspart. Det tas även upp att det kunde ha varit tätare dialog med varje landsting. För att ha nått längre med arbetet i Handslaget skulle representanter från skola och socialtjänst kommit med tidigt i arbetet uttrycker en informant.

Effekter

Samarbetsparterna efterlyser utvärderingar för att kunna uttala sig om effekter, resultat och hur väl Handslaget svarat mot upplevda behov i kommuner, landsting och regioner. Det är viktigt att det framkommer vad Handslaget i praktiken inneburit och vilka reella effekter det lett till bland SKLs medlemmar. Det handlar i slutändan också om att se vad som gått bra, vilka delar som är viktiga att driva vidare samt på vilket sätt det skall ske och av vem. Informanterna i denna målgrupp uppger vid intervju-tillfället att de har svårt att kunna peka på uppnådda effekter bland SKLs medlemmar. Redovisningar av aktiviteter som bedrivits inom Handslaget har målgruppen tagit del av. Men återstår gör för målgruppens informanter att få ta del av information om hur aktiviteterna i Handslaget tagits emot och om de fått avsedda effekter i kommuner, landsting och regioner. Utvärderingar av vad Handslaget konkret lett fram till efterlyses av målgruppen, för att kunna se och ta ställning till huruvida behovet hos SKLs medlemmar har tillgodosetts genom arbetet i Handslaget.

”Vi vill ju se om behovet hos målgruppen kommun och landsting tillgodosetts, det är ju de effekter vi hoppas på och det som vi förhoppningsvis kan se av utvärderingar likt denna. Vi har ju sett mycket redovisningar av aktiviteter. Men inte särskilt runt det strategiska tänket. Vilka effekter har det gett vill man ju se svar på. Att kunna konkretisera, vad innebär det i praktiken med barnets rättigheter. Kunna åstadkomma förändringar i kommuner och landsting. För när man konkretiserar, kommer till fördjupningsområdena, det är ju först då som man kan komma att tala om effekter.”

Vägar vidare

Staten och dess myndigheter ses av målgruppen som utpekare av riktningen för arbetet med mänskliga rättigheter i stort och därmed även för frågorna om barnets rättigheter. Utifrån detta upplever målgruppen att det finns ett tydligt politiskt stöd för frågorna om barnets rättigheter i Sverige. En av informanterna betonar att det i dennes verksamhet lika ofta förs samtal om barnets rättigheter som om exempelvis jämställdhet och jämlikhet. Även om förutsättningarna finns och är goda, är det dock avhängigt samarbete. Det betonas att samhälleliga aktörer måste föra dialog kring barnets rättigheter. Arbetet med Handslaget förs fram av en informant som just en sådan nödvändig dialog och som en del i en positiv utveckling i arbetet med barnets rättigheter.

En av informanterna ser ett fortsatt arbete i linje med Handslaget som en viktig del av SKLs verksamhet framgent och att utvärdera Handslaget efter hösten 2013 ses som ett väsentligt led för det fortsatta arbetets utformning. Av den anledningen är det svårt för informanterna i just denna målgrupp att lämna synpunkter på frågan om framtiden. Utvärderingen av Handslaget och vad som framkommer där blir således ett viktigt bidrag till diskussionen om hur det framtida arbetet skall se ut.

4.2 SKL internt

Ingångar och koppling till de egna arbetsuppgifterna

Målgruppen består av medarbetare på SKL som arbetar med frågor som rör barn och unga men även med jämställdhet och integration. Informanterna har ingått i SKLs styrgrupp för Handslaget under hela eller delar av den tidsperiod som Handslaget omfattar.

Kopplingen till verksamheterna hos medlemmarna upplevs som stark och därmed tydligt till SKLs behov.

”Ja det är det ju, synnerligen viktigt att arbeta med dessa frågor och att det arbetet sker ute bland våra medlemmar. Det gör ju att vårt behov av att arbeta med detta är stort och detsamma gäller även bland våra medlemmar.”

Samverkan och förutsättningar för samverkan

Informanterna är uppriktiga med att samverkan mellan samarbetsparterna inte fungerat helt problemfritt, men uppger samtidigt att den förbättrats i takt med att förutsättningar och roller tydliggjorts. Det påpekas att det initialt var en del diskussioner mellan BO och SKL och uppfattningen finns att det då rådde en viss otydlighet i hur projektet skulle drivas och vem som hade vilket uppdrag. Under resans gång upplevs den inledande problematiken ha retts ut samt att samverkan har vidgats i takt med att fler aktörer knutits till verksamheterna inom Handslaget. Målgruppen ser det som positivt att BO är med i Handslaget, bland annat har det gett goda och ökade kontaktytor. När det gäller samverkan mellan SKL och dess medlemmar inom ramen för Handslaget upplevs denna av målgruppen ha fungerat mycket väl.

När det gäller förutsättningarna för samverkan inom Handslaget, tycker flera i målgruppen att förväntningarna på SKL och dess medlemmar från samarbetsparter redan från start varit höga. Någon pratar om att det nästan funnits en övertro på vad som är rimligt att kunna åstadkomma, i ett i många avseenden begränsat projekt, framförallt ekonomiskt. Bilden som målgruppen ger visar dock att det inom SKL internt hela tiden funnits en stor vilja att lyckas med arbetet och att det trots de svårigheter som Handslaget hade i början och en divergerande bild av vad som varit möjligt att uppnå, nu finns en verksamhet som fungerar och har ett bra ”driv”.

”Vi kände lite från SKL att det fanns rätt höga och kanske orealistiska krav på vilka effekter man kan uppnå med denna mängd pengar, att förväntningarna på SKL och medlemmarna var högt ställda.”

”Det är ju utformat så att det är en samverkan på många plan, som jag ser det. Det handlar ju inte bara om samverkanspartner inom Handslaget. Det blir en samverkan mellan alla som kommer i kontakt med Handslaget. Det leder till effekter på flera plan. Vi har ju samverkan med medlemmarna i SKL. Det är ju framförallt det som jag kommer att tänka på. Sedan även med BO som finns med i Handslaget och även inom SKL, där skola och mänskliga rättigheter ligger på andra avdelningar än vad arbetet med Handslaget gör, detta har gett en ökad samverkan. Rädda Barnen finns ju också med.”

Erfarenheterna och effekterna av Handslaget

Informanternas erfarenheter av Handslaget är vid intervjutillfället genomgående positiva. Det påpekas dock att det funnits en del inkörningsproblem med bland annat byte av medlemmar i styrgrupp och av projektledare, men att Handslaget nu präglas av ett gott och positivt arbete. Flera pekar på hur Handslaget på allvar tagit fart och nämner projektet i termer av att det gett kunskapsinput och att det råder hög aktivitet. Målgruppens uppfattning är också att Handslaget har haft effekt bland SKLs medlemmar. Medvetandet har höjts och frågorna har kommit upp på agendan i medlemmarnas verksamheter, menar samtliga informanter.

En av Handslagets tydligaste effekter i det interna arbetet på SKL är att frågorna runt barnets rättigheter kommit högre upp på agendan än tidigare. De som tagit del av arbetet eller varit en del i Handslaget har kunnat ta med sig frågorna in i fler och kanske nya sammanhang. En av informanterna som arbetat länge med denna typ av frågor lyfter problematiken med att bli blind inför det egna arbetet och att man därav skulle kunna missa att frågorna runt barnets rättigheter tas med; att det inte sker per automatik. Arbetet i Handslaget har bidragit till att fokus inte släpps på frågorna och således minskat risken för att barnets perspektiv missas i det egna arbetet.

Det betonas av någon informant att barnets rättigheter är en tvärfråga. Handslagets arbete har inneburit, på ett tydligare sätt än tidigare, att barnets rättigheter beaktas tillsammans med de övriga tvärfrågorna som exempelvis jämlikhet och folkhälsa. Några informanter pekar även på att de egna kontaktytorna vidgats som ett resultat och påverkan av Handslaget. Handslaget har även inneburit att det blivit ett ökat internt samarbete och att kunskapsinnehållet i Handslaget fungerat lärande i den egna organisationen. Att arbetet resulterat i modeller, information, material och utbildning på webben ses även det som positivt.

”Det har lett till mycket positivt. Kunskaperna hos medlemmarna och medvetenheten har ju ökat. Att kunna lyfta fram saker. Arbetet med Handslaget har bidragit till att tydligare sätta dessa frågor på agendan hos våra medlemmar än vad som kanske varit fallet tidigare. Modeller, verktyg och att få hänge sig åt utåtriktat arbete. Allt detta är bra verksamheter, men det kan alltid göras mer.”

”Jag har kunnat bära med mig sakfrågan in i andra områden. Det är en tvärfråga. Gett mig kontakter framförallt på nationella planet. Jag har ju ingen fördjupad kunskap, men det har ökat min insyn och insikt i detta. Det har även gett mig ytterligare en pusselbit i att arbeta med tvärfrågor. Folkhälsa, jämlikhet etc. Det handlar om alla plan även här, med barnets rättigheter likväl som de andra tvärfrågorna.”

Förutsättningar för att arbeta med barnets rättigheter

I den samtalsguide som använts i djupintervjuerna har ingått frågor om informanternas syn på att barn har egna rättigheter och om den egna drivkraften för att arbeta med barnets rättigheter. Att barn skall ha egna rättigheter är en självklarhet för målgruppen - så självklar att en del informanter har svårt att finna orden när frågan tas upp. Informanternas personliga drivkrafter i arbetet med att stärka barnets rättigheter är starka och kopplade till en värdegrund, men tar också avstamp i det egna arbetet, i upplevelser av att kunna "göra skillnad" och i verksamhetens förutsättningar och funktion.

"För mig är det utifrån att alla barn inte har sina rättigheter tillgodosedda, viktigt att jobba med detta, och det är klart att det är en stor drivkraft. SKL är en kompetent organisation och får genomslagskraft, genom att vi har ett så pass bra samarbete med våra medlemmar. Här kan man ju se det som att mitt arbete leder till att medlemmarna ju kan påverkas på rätt sätt genom min roll. Det är ju också en drivkraft i sig att det förhåller sig så."

Det finns en tilltro i målgruppen att arbetet med barnkonventionen är prioriterat i Sverige – men det sägs samtidigt att mer kan göras, både i Sverige i stort och även inom SKL. I SKLs verksamhet finns dock en mycket positiv inställning till arbetet med barnets rättigheter, fullt naturligt menar flera informanter, då det handlar om en bejakande fråga. Det är alltså få, om ens någon, som säger nej till att det skall satsas på barnets rättigheter, men det upplevs samtidigt inte lika lätt att få stöd för konkreta insatser. Flera informanter jämför också med andra frågor som i grunden rör rättigheter som exempelvis jämställdhet, där arbetet pågått mycket längre tid än vad arbetet med barnets rättigheter har gjort. Det påpekas här att i jämförelse tar frågorna om barnets rättigheter inte lika mycket utrymme som frågorna om jämlikhet och jämställdhet gör i SKLs arbete.

"Jämställdhetsfrågorna som jag jobbat mycket med, dessa frågor har satt avtryck tydligare, jämfört med Handslaget så är avtrycken små. Det är ju samma typ av frågor, men det är ju skillnad i kontext och pengar/satsning"

Det lyfts också fram att SKL upplevs vara en organisation som klarar av att möta den politiska viljan runt barnets rättigheter: Arbetet, utvecklingen och upplevelsen som målgruppen har av Handslaget är ett tydligt bevis för detta.

Ett delat ansvar

Målgruppen är i stort ense om att det ytterst är staten i form av den verkställande regeringen och myndigheterna som äger frågan om barnets rättigheter, genom att Sverige ställt sig bakom barnkonventionen. Dock är det många aktörer som nämns som viktiga för att arbetet skall bli framgångsrikt; skola, föräldrar, medborgarna, SKL, kommuner, landsting och regioner räknas upp. Ur det perspektivet kan man säga att det är målgruppens bild att det råder ett tydligt delat ansvar för att bära värderingarna, men att det är statens ansvar för att frågorna finns på agendan och åtnjuter politiskt stöd.

Kunskapsspridning – en framgångsväg

Framgångsvägar som informanterna ser för att arbetet skall lyckas framgent är att bygga hållbara strukturer och att sprida och höja kunskapen om barnets rättigheter. Bland informanterna finns det de som talar sig varma för att bygga vidare på de strukturer som Handslaget och SKL har idag, bland annat det regionala – nationella perspektivet. Det är här inte bara av vikt att kommuner, landsting och

regioner får nationell input, utan det omvända perspektivet är likaledes viktigt. Att man på den nationella nivån får insyn i hur arbetet kring barnets rättigheter bedrivs ute i landet.

En annan informant pekar på det centrala i samverkan mellan viktiga aktörer och att höja kunskapsnivån på nyckelpositioner för att nå framgång i arbetet. Systematisk uppföljning, samordning, erfarenhetsutbyten samt tillgång på goda exempel och informationsmaterial ses som väsentliga faktorer för det fortsatta arbetet ur detta perspektiv.

Att frågan rörande barnets rättigheter kräver kontinuitet råder ingen tvekan om efter att ha lyssnat på det målgruppen har haft att säga om det fortsatta arbetet. Framförallt mot bakgrund av att arbetet i Handslaget hittills inte nått alla samt att vi under 2014 går in i ny politisk mandatperiod.

"Kontinuiteten är oerhört viktigt. Vi har ju inte nått alla. Och det kommer nya politiker efter denna mandatperiod, det är viktigt att kunna få kontinuitet bara av den anledningen! En annan positiv effekt av det nationella samarbetet är ju att denna nivå även får insyn i hur kommuner och landsting arbetar med detta. Inte alltid som den nationella nivån har den konkreta kunskapen eller insynen. Det skall inte bara vara ett ovani-frånperspektiv."

Fortsatt stöd behövs

Informanterna upplever att medlemmarna har ett fortsatt behov av nationell samordning. Framförallt mot bakgrund av att vad som ses som framgångsvägar i det fortsatta arbetet sannolikt inte kommer att realiseras om det inte sker med en tydlig politisk vilja och uttalat mål – och, för att tala klartext, med tillskott av pengar. Arbetet inom överenskommelsen i Handslaget har kommit igång på allvar, behovet finns och är uttalat. Det är därför av stor vikt att tänka långsiktigt. Oron finns att det kan bli en tillbakagång till ett läge som fanns innan arbetet med Handslaget, om fortsatt eller förnyat Handslag uteblir. Det upplevs därför som väsentligt att regeringen pekar ut en fortsatt riktning, ger fortsatt stöd och agerar tydligt på området. SKL upplevs ha goda förutsättningar för att fortsätta fungera pådrivande, samordnande och stödjande, samtidigt som BO ses som en betydelsefull part i det fortsatta arbetet utifrån en roll som är och skall vara annorlunda än SKLs eller som en informant uttryckte det: *"BO skall fortsätta att vara uppstickare, synliggöra felaktigheter och komma med påpekanden."*

"Om inget nytt händer med statliga pengar så kommer det ju gå tillbaka till läget vi hade innan. Tappar vi resurser så kommer vi inte att kunna upprätthålla arbetet som vi har idag."

4.3 Styrgrupp

Ingångar och koppling till de egna arbetsuppgifterna

Under rubriken styrgrupp behandlas intervju svar från de informanter som företrädevis eller endast haft koppling till Handslaget genom arbete i styrgruppen. Här ingår informanter som rekryterats till styrgruppen utifrån arbete på chefsnivå inom kommunal och landstingskommunal verksamhet. Informanterna uttrycker att arbetet i styrgruppen gett nya kunskaper och vidgat kontaktytorna och fungerat som en "ögonöppnare". En av informanterna har under den tidsperiod som Handslaget omfattar bytt arbetsgivare och har därför haft begränsad insyn i arbetet med Handslaget på kommunal och regional nivå via den egna yrkesrollen.

Samverkan mellan samarbetsparterna

Att barnets rättigheter är viktiga, däri upplevs inte föreligga någon skillnad mellan de inblandade parterna i Handslaget. Dock upplevs det som att samsynen inte varit lika god i alla andra avseende. En större tydlighet i rollfördelningen mellan samarbetsparterna hade underlättat, anser en av informanterna. Är det tydligt från början, då finns den tydligheten med hela vägen, ner och in i kommunernas, regionernas och landstingens verksamheter. Det får inte finnas någon tvekan om vilket uppdrag det handlar om eller vilka roller samarbetsparterna har. Det ligger på regeringen att tydliggöra för aktuellt departement och att departementet sedan klargör rollerna för de som blir inblandade i arbetet i överenskommelsen. Det är så det måste vara anser en av informanterna.

Effekter, spridning och implementering

Handslaget har höjt medvetandet om barnets rättigheter, men det är bara början på ett implementeringsarbete som kräver långsiktighet. Det handlar inte om ett arbete som efter en tid går att betrakta som färdigt, här krävs utbildningar och insatser kontinuerligt. Tjänstemän kommer och går. Politikerna sitter på mandatperioder och det innebär också skiften på personer och poster över tid. Arbetet med barnets rättigheter kan därmed inte stanna vid engångsinsatser eller under begränsad tid.

Målgruppen anser att arbetet som skett inom ramen för Handslaget har varit positivt. Men, det handlar som redan nämnts, om långsiktighet och här är det viktigt att det blir fortsatt hög prioritet av frågorna om barnets rättigheter. Det som krävs för att uppnå resultat låter sig inte göras över en natt, det handlar om att ändra attityder, perspektiv, beteende och förhållningssätt och sådant tar tid påpekar en av informanterna.

"För det första har man skapat en medvetenhet hos både politiker och tjänstemän om att det här är ett viktigt perspektiv likväl som miljö- och jämställdhetsperspektiv. Utbildningar behövs hela tiden. Arbetet blir inte klart utan måste fortgå kontinuerligt. Det kommer nya politiker och nya tjänstemän. Vi utbildade även elever. Det är viktigt att komma ihåg att det inte får bli några engångsinsatser. Man måste hitta ett långsiktigt hållbart sätt att jobba på."

Vilka effekter som Handslaget fått för den enskilda medborgaren är för tidigt att säga. Bilden som ges är dock att Handslaget inneburit mycket aktiviteter och att många människor involverats i dessa.

"Det har blivit mer tydligt hur vi kan göra för att ställa frågor om hur vi beaktar barnrättsperspektivet, men vilket genomslag det får längst ut i ledet för medborgaren är

svårt att säga ännu. Det är inte så mycket pengar som anslagits, men det har genererat mycket aktiviteter. Utifrån antalet aktiviteter och personer som varit involverade är Handslaget lyckat, men för att kunna bedöma det måste man först se resultat och mäta hur vi nått effektmålen; om hur det ser ut för barn och unga i kommuner och landsting.”

Förutsättningar i stort

Det finns nog en föreställning om att Sverige har goda förutsättningar för arbetet med att stärka barnets rättigheter enligt informanterna. Men den verklighet som informanterna återger är komplicerad och kanske inte lika positiv. Det gäller att arbeta med kraft runt dessa frågor. Det sägs bland annat att Sverige har tappat mark internationellt i arbetet med barnets rättigheter. För att stärka arbetet och återta tappad mark måste kunskap spridas och förståelsen för frågorna öka. En av informanterna påpekar att det är lätt att säga att barnets rättigheter alltid beaktas, men att verkligheten sedan kan vara en annan.

Från målgruppen framhålls att det finns stora möjligheter i att skapa den viktiga förståelsegrunden för barnets rättigheter – bland annat genom det faktum att de flesta politiker uppskattar att se och möta barn och ungdomar i deras vardag; att se dem i praktiskt arbete. Det kan vara en väg att bygga vidare på menar en av informanterna.

”Förståelsen för och vikten av att jobba med de här frågorna ökar, även om det stöter på motstånd. Det är som med jämställdheten. Kunskap och förståelse är grunden. Ofta tycker man att man redan gör det och tror att man gör det, men går man in på djupet så gör man det inte. Ta skolverksamhet som exempel. Säg att man skall bygga om något i skolan eller ordna med matsalen eller restaurangen eller toaletten och då bör man tillfråga barn och ungdomar, men glömmer ofta bort det. Man jobbar med vuxenperspektiv”.

För informanterna är synen på barnets rättigheter en del i en värdegrund som intimt hänger samman med synen på den egna yrkesrollen och det kommunala uppdraget. Arbetet med att stärka barnets rättigheter är en del i samma utvecklingsarbete som arbetet med t ex jämställdhet. Det finns en skyldighet att lyssna in olika perspektiv utifrån att kommunens ansvar gäller alla medborgare, som en informant uttrycker det: *”Vi får inte bara ha medelålders som norm.”*

Vägar vidare – långsiktig hållbarhet

Målgruppen betonar betydelsen av långsiktighet och att det skapas möjligheter för att kunna fortsätta det arbete som påbörjats inom Handslaget. Informanterna anser att SKL har en naturlig roll i att fortsätta driva arbetet med implementeringen av barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner. En liten grupp som håller i det fortsatta arbetet, istället för en projektledare, skulle kunna öka stabiliteten i ett fortsatt arbete i linje med Handslaget. BOs publika roll och funktion som kontrollinstans i det fortsatta arbetet med att stärka barnets rättigheter understryks särskilt av en av informanterna.

”Barnombudsmannen är den som tydligt i allmänhetens ögon står på barnens sida. Det behövs en kontrollinstans, men det kan vara problematiskt. Det är som med Socialstyrelsen; den kan vara besvärlig att ha att göra med för sjukvården, men det är nödvändigt att det är så.”

Det framtida arbetet med barnets rättigheter bör ske i nära anslutning till verksamheter som rör barn och unga. Den typen av verksamhet återfinns i stor utsträckning bland SKLs medlemmar. Ur det perspektivet, med den starka kopplingen till sina medlemmar, ses SKL som en mycket viktig aktör i det framtida arbetet runt barnets rättigheter. En av informanterna önskar sig även en tydligare och mer renodlad avdelning inom SKL för frågorna om barnets rättigheter så att det på sikt blir en egen del av SKLs ordinarie verksamhet.

”Att man fortsätter ha fokus på frågan och göra tydligt vilka erfarenheter som finns och hålla kontakt med dem som jobbar praktiskt med barn och unga, det är framgångsvägar.”

Politisk efterfrågan är avgörande för framtiden

Informanterna betonar att regeringen har en viktig roll, att den politiska efterfrågan är avgörande och att framtida uppdrag och inriktning på området måste vara tydliga. Finns det inte rätt politisk uppbackning så kommer frågorna inte att bli lika synliga. Även engagemang från berörda och enskilda ministrar har betydelse. Det kan ge både legitimitet och tyngd anser en av informanterna. Sedan, när det gäller Handslaget, anses den stora politiska utmaningen vara att förvalta det som byggts upp och att ge förutsättningar till fortsatt arbete, annars finns en stor risk för en tillbakagång.

”Om politikerna inte är tydliga i sina budskap så är inte frågorna synliga.”

”Det är ju det som är utmaningen när ett projekt avslutas; vem tar hand om det? Allt material, allt engagemang och det nätverk som byggts, måste fortsätta underhållas annars har det en tendens att förfalla. Det är viktigt att man är tydlig med hur fortsättningen skall bli.”

4.4 Medlemmar

Ingångar och koppling till de egna arbetsuppgifterna

Två av informanterna i målgruppen medlemmar har ingått i arbetsgruppen för arbetet med den kartläggning som utgjort första steget i arbetet med Handslaget inom strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Två av dessa informanter kommer från pilotlän. Samtliga informanter är verksamma inom kommuner, landsting eller regioner och arbetar sedan tidigare med frågor som rör barnets rättigheter. Titlar som förekommer bland informanterna är barnkonventionssamordnare, folkhälsosamordnare, stöd- och utvecklingskonsulent, folkhälsostateg och barnstrateg.

Nationellt nätverk där ett gemensamt språk ger avtryck

Informanterna har blivit delaktiga i Handslaget genom tidigare engagemang i barnrättsfrågor. Flera är sedan tidigare delaktiga i SKLs nätverk för stärkandet av barnets rättigheter. I de fall då informationen om Handslaget har delgetts dem via chefer eller överordnande instanser har de rekommenderats att delta som ett stöd i de egna arbetsuppgifterna. Förväntningarna på Handslaget har varit positiva. Utifrån sina ordinarie arbetsuppgifter har informanterna arbetat med Handslaget på nationell, regional och/eller kommunal nivå. Tre av informanterna i målgruppen har under arbetet med djupintervjuerna rubricerats som kursdeltagare utifrån en något lägre involveringsgrad i Handslaget. Dessa tre informanter arbetar inom kommunal verksamhet och har, i likhet med övriga informanter i målgruppen medlemmar, ingått i formella och informella nätverk. Nätverkandet har av samtliga informanter upplevts vara såväl lärande som resurssparande och även fungerat legitimerande.

”SKL kan stå för en omvärldsbevakning som vi annars måste sitta med i varje landsting och det vore ogörligt. SKL och nätverket är ovärderligt.”

En för medlemmarna mycket viktig effekt av Handslaget har varit kontakterna som knutits över hela landet och det som kommit ut av dessa. Det förs fram att utbildningar och konferenser över landet gett ett gemensamt språk som tydligt underlättat för medlemmarna vid egna kontakter. Det har lett till att allt fler kan beskriva, reflektera och motivera inför beslutsfattare och anställda och det gemensamma språket har efterhand vuxit till något som kan liknas vid ett gemensamt förhållningssätt. Det ges även exempel på att nätverkandet tack vare Handslaget inneburit ett samarbete över läns- och landstingsgränserna, exempelvis när det handlar om kunskaps- och erfarenhetsspridning. De många och nya kontakter som Handslaget burit med sig upplevs också ge styrka och i flera fall bekräftelser på att det egna arbetet som bedrivs är på rätt väg.

”Det gemensamma språket är en direkt effekt av att många utbildat sig och tar med det som en grundtanke, vilket ger avtryck när de sitter i olika referensgrupper osv.”

”Vi blir stärkta av att vi får bekräftelser på att vi är på rätt väg, genom kontakter med många andra som jobbar med barnets rättigheter via SKL – det är nya kontakter som vi inte hade förut.”

Verksamhetsnära

Handslaget har knutit an till informanternas ordinarie arbetsuppgifter och verksamheter, vilket fungerat befruktande och underlättat i implementeringsarbetet. Flera informanter betonar betydelsen av att Handslaget upplevts som verksamhetsanknutet och att man kunnat utgå från verksamheternas egna behov och använda eller knyta an till redan etablerade modeller för utvärdering och kvalitetssäkring. Det ges även bevis för att Handslagets innehåll öppnat dörren för fortbildning som annars är svår att få gehör för. Detta har nu möjliggjorts då innehållet i Handslaget så uttryckligt är kopplat till barn och unga. Ett annat exempel gavs av en informant som lyfte fram att man arbetat med framtagandet av en handlingsplan för när barn far illa innan Handslaget startade. När sedan arbetet i Handslaget kom igång har arbetet med planen kunnat dra nytta av Handslaget, har utvecklats som ett fördjupningsområde och nu även fått spridning bland andra landsting som visat intresse för handlingsplanen.

”Att jobba strategiskt och operativt med lärande; det är en styrka vi sett i landstinget. Man skall inte rycka igång hela implementeringen överallt på en gång. Till exempel en avdelning som inte brytt sig eller vet hur man gör med barnets rättigheter som närstående, kan inte hux flux börja arbeta efter det. Istället gjorde vi riktlinjer utifrån material som vi fått från SKL.”

”Vi har ett nytt journalsystem i landstinget sedan två år och det handlar om en otroligt stor insats. För att personalen överhuvudtaget skall gå på utbildningar, är det bra om vi får en koppling till det nya journalsystemet. En sådan fråga är barn och ungdomsmottagningar. Där har vi gjort barnkonsekvensanalyser och det har också ingått i Handslaget.”

Handslaget – avgörande och historiskt

Samtliga informanter uppger att Handslaget och stödet från SKL varit viktigt, betydelsefullt och i flera fall helt avgörande för arbetet med barnets rättigheter. Flera påpekar att de aldrig tidigare erhållit stöd och hjälp på nationell nivå i sitt arbete med dessa frågor. Handslaget har gett informanterna verktygen som de saknat under flera års arbete med barnkonventionen; det har gett dem styrka att gå vidare i sitt arbete och det har inneburit att de fått fortbildning och kunskaper i frågorna på ett sätt de aldrig tidigare fått.

”Det är första gången som jag upplevt att vi fått hjälp och stöd på nationell nivå för att få igång det här viktiga arbetet. Det stödet har gjort allt! SKLs satsning och erbjudande om stöd, hjälp och utbildning i samverkan, gjorde att jag tog tag i det.”

”Det är sant att Barndialogen grundar sig på barnkonventionen, och vi har jobbat med den i 12 år, men före Handslaget har vi inte haft kunskap så att vi har kunnat förvalta den och arbeta system-övergripande på det sätt som vi ville. Först när vi fick den här utbildningen kunde Barndialogen börja ge avtryck i landstingets budget och flerårsplaner”.

En av informanterna påpekar att utbildningen gett mer mod att ifrågasätta och att detta har lett till att kommunen gör en barnkonsekvensanalys i samband med att beslut skall fattas om nedläggning av en skola. Ett resultat och ett agerande som sannolikt uteblivit om Handslaget inte funnits menar informanten.

Efter Handslaget

Trots starka egna drivkrafter och engagemang för barnets rättigheter, och trots det arbete som utträtats inom Handslaget i de egna verksamheterna, återkommer informanterna, *flera oavsett fråga i frågeguiden*, till en osäkerhet och oro inför framtiden.

”Svagheten, ja det är risken att det blir ett abrupt slut; det får inte bli ett abrupt slut. Man kan inte bara sätta igång processer och sedan låta det sakkunniga stödet försvinna, alltså det sakkunniga stödet från SKL. Stödet från SKL är oerhört nödvändigt för att driva processen vidare.”

Informanterna i målgruppen hävdar att stödet från SKL har gett legitimitet och fört upp implementeringen av barnkonventionen på agendan. Att implementeringen av barnkonventionen och stärkandet av barnets rättigheter kommit upp på agendan har i sin tur ökat den politiska efterfrågan – och politisk efterfrågan är vad informanterna ser som en förutsättning för ett fortsatt implementeringsarbete. Även där man nått stora spridningseffekter anses inte den politiska efterfrågan som stabil påpekas av en av informanterna. Vidare sägs också, att om ingen håller i det, driver, efterfrågar och sätter det på agendan, så faller frågorna undan. Konkurrensen i kommunerna mellan olika frågor upplevs så pass stor att det krävs politiker som prioriterar barnets rättigheter för att upprätthålla och skapa efterfrågan.

”Politikerna är engagerade men förstår inte fullt ut hur frågorna skall hanteras. Därför behövs en utbildning för våra politiker så att de känner sig trygga i att göra de här analyserna och kan tänka på hur det påverkar barn när de fattar ett beslut.”

”Det är inget självspelande piano och konkurrerar med all annan verksamhet i kommunerna. Politikerna måste ha modet att prioritera, kräva återrapportering och utvärderingar.”

Ökad prioritering behövs

Flera av informanterna drar sig något för att konstatera att frågan om barnets rättigheter är prioriterad i Sverige i stort och i de egna verksamheterna. Det som dock framkommer är att det finns delar av verksamheter där barnets rättigheter till synes tar och får rättmätig plats och där det också finns goda kunskaper, men att det på det stora hela i Sverige inte kan anses vara en fullt ut prioriterad fråga. Detta faktum gör att arbetet med barnets rättigheter måste prioriteras mer och få fortsatt nationell uppbackning enligt målgruppen. Det finns ett uttalat stöd för att SKL skall vara den aktör som bistår i arbetet med att implementera barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner även framgent.

”Visst är det prioriterat och på vissa ställen har man den kunskapen. Blir det prioriterat så ser man vad man gör och förstår vad det betyder. Så det är ett växelspel och framförallt är det en kunskapsfråga. Men jag skulle inte säga att det är prioriterat i det stora hela. Det är mycket annat som tar tid och plats. Det är oerhört viktigt att föra ut kunskap.”

”Både och. Man arbetar med det. Hela Handslaget är en bra satsning. På alla nivåer i Sverige från regering och riksdag är ju barnkonventionen inte det mest prioriterade; den är inte med i alla frågor så som det borde vara. Vi kränker barn, vi lyssnar inte på dem och det är mycket arbete kvar.”

Kompletterande roller

BO har en viktig roll i det fortsatta arbetet, anser informanterna. Samtidigt ses utvecklingspotential i BOs roll och arbete, då det förs fram önskemål om att BO skulle kunna fungera mer proaktivt, stödjande och vidga fokus till att omfatta situationen för alla barn, inte bara de mest utsatta. Fler informanter uttrycker även en uppskattning av BOs publika roll och förmåga att nå ut som barnens förespråkare. Två av informanterna gillar rollen som BO har så pass mycket, att de till och med vill att den egna kommunen inrättar en egen kommunal BO-verksamhet.

När det gäller att fungera som en sammanhållande kraft i arbetet med barnets rättigheter och implementeringen av barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner är däremot SKL bättre lämpad än BO, enligt informanterna. Detta bland annat genom att SKL är en medlemsorganisation och har kanalerna etablerade ut till sina medlemmar medan BO är en myndighet med en annan roll och utan dessa naturliga kontakter. Dessa grundförutsättningar gör också att SKL och BO inte kan eller skall göra samma saker, men väl komplettera varandra.

”Samverkan, fortsatt stöttning nationellt och att samordningen som SKL har haft fortsätter är framgångsvägar. Det har varit en väldigt bra roll för SKL, som ju är Sveriges kommuners och landstings förbund. SKL passar verkligen att ha en sådan samordnande roll i det här och vi kan se att man verkligen går från teori till praktik; att det blir praktiskt och sker ute i verksamheterna.”

”Menar man verkligen allvar med att stärka barnets rättigheter med sin strategi måste man se till att arbetet fortsätter; att stödet finns kvar med SKL som bollplank och metodstöd och för att hålla i utbildningar.”

Informanterna vill gärna se en fortsatt bred samverkan, men samverkan kan och bör ha olika former. Uppdrag och mandat måste tydliggöras för att undvika felställda förväntningar. Den ideella sektorn uppfattas ha en viktig roll - Rädda barnen, vid sidan av BO, nämns av en informant som främsta bärare av värderingarna om barnets rättigheter – men informanter uppger att den saknar mandat att agera i löpande verksamhet utom i specifika funktioner t ex som anhörigstödare. Beroendet av eldsjälarna och att förhållandena lokalt kan variera mycket kan göra samverkan problematisk, men är inget hinder mot samverkan på nationell nivå.

Nationell fråga

Regeringen uppfattas som mycket väsentlig för att peka ut och markera en riktning i arbetet med barnets rättigheter.

”Finns det inte där på den nivån, finns det inte alls. Men alla delar i samhället måste med; barnets rättigheter måste efterfrågas från olika håll.”

Utbildning och spridning av kunskaper och erfarenheter är en fortsatt central fråga för informanterna. Mer och samlad forskning och framtagande av lättillgängligt material är ett önskemål och att den kunskaps- och materialbank med bl. a en webbaserad vägledning som tagits fram inom Handslaget är fortsatt tillgänglig och hålls uppdaterad är exempel på en annan. Kunskapsspridning nedifrån och upp är också viktigt för målgruppen. Det finns även synpunkter på att det saknas ett forskningscentrum med utgångspunkt i barnkonventionen och barnets rättigheter, och det ges även uttryck för ett behov av en tankesmedja.

5. Jämförelser tematiskt mellan målgrupperna

I detta avsnitt sammanställs och summeras de övergripande resultaten från respektive målgrupps åsikter tematiskt utifrån frågeguidens frågeområden.

5.1 Samverkan – i backspegeln och för framtiden

Inom målgrupperna SKL internt, styrgruppen och samverkansparter finns en gemensam bild av att samverkan mellan parterna inledningsvis fungerat mindre bra och att det förekommit otydligheter i avgränsningar och uppdrag, men att samverkan förbättrats. Denna bild delas av några av informanterna i målgruppen medlemmar. Att parterna i en överenskommelse går i takt uppfattas som mycket viktigt. Samverkan mellan samarbetsparterna i Handslaget och kontakterna med BO och socialdepartementet genom SKLs nätverk för stärkande av barnets rättigheter upplevs som värdefull av informanter i målgruppen medlemmar. Träffarna inom nätverket upplevs av medlemmarna som viktiga och någon påpekar att det leder till en ömsesidig uppdatering av arbetet som görs i frågorna.

Informanter i samtliga målgrupper uttrycker önskemål om en breddad samverkan med exempelvis den ideella sektorn och fler myndigheter såsom migrationsverket, skolverket och skolinspektionen utifrån möjligheter, förutsättningar och ansvarsområden. Inom målgruppen medlemmar betonar flera informanter att samverkan med den ideella sektorn fungerar bäst inom avgränsade sektorer och att den kräver respekt och förståelse för olika utgångspunkter, mandat och förutsättningar som gäller för den ideella sektorn respektive för medlemmarnas verksamheter.

En mer proaktiv och stödande BO är önskemål från merparten av informanterna i målgruppen medlemmar. Samtidigt uttrycks en förståelse och respekt för BOs granskande funktion. BOs publika, utåtriktade roll uppfattas som viktig.

5.2 Ett lärande projekt

Samtliga informanter i målgrupperna SKL internt, styrgrupp och medlemmar berättar om ett lärande projekt med nätverkande som gett ökade kunskaper och fungerat medvetandehöjande. Det betonas att projektet varit lärande såväl för SKL och styrgruppen som för medlemmar och i medlemmarnas verksamheter. Det har skett ett ömsesidigt informationsutbyte och en kunskapsöverföring i båda riktningarna. Från flera håll påpekas vikten av att det inte enkom är ett ovanfrånperspektiv. Denna ömsesidighet eller växelverkan har förstärkts genom att Handslaget anknutit till verksamheter som redan påbörjats hos medlemmarna.

”Allt föll på plats väldigt bra. Att vi såg arbetet med barnets rättigheter framför oss och att det redan hos oss omsatts i praktisk handling. Handslaget gav djup och sammanhang, men det behövs en verksamhet i praktiken för att det inte skall bli för abstrakt. Det ger styrka åt båda hållen, för båda parter.”

Transparens ökar kontaktytorna

Målgruppen medlemmar upplever att SKLs kännedom om medlemmarnas verksamhet och upparbetade kanaler varit ett starkt stöd för att arbeta på ett verksamhetsnära sätt med implementeringen. Handslaget har uppfattats som ett transparent projekt och transparensen har gjort det enkelt att utbyta erfarenheter mellan medlemmar.

Handslaget har genererat många aktiviteter för en förhållandevis liten summa, enligt informanter i målgrupperna SKL internt, styrgrupp och medlemmar. I dessa målgrupper betonar informanter att det är svårt att uttala sig om effekter ännu, men att de många aktiviteterna *och* att man nått ut till ett stort antal, i sig har bidragit till spridningseffekter, ökad legitimitet och ökad kunskapstillväxt. En påspädning av effekterna kan tillskrivas alla de formella och informella nätverkskontakter som kommit till genom Handslaget.

5.3 Legitimitet

Det finns en samstämmighet hos informanterna i målgruppen medlemmar att Handslaget väl svarat mot deras verksamhets behov, för att arbetet med barnets rättigheter skall gå i rätt riktning. SKL uppfattas ha gett legitimitet åt arbetet med implementeringen av barnkonventionen i verksamheterna och stödet från ledning har i regel varit stort, så även från politiker, även om det till synes kan variera mellan exempelvis landstingsfullmäktige, regionfullmäktige och olika kommunfullmäktige inom samma region. Som orsak till detta och till instabiliteten i den politiska efterfrågan i allmänhet, uppger målgruppen medlemmar behovet av utbildning. Den politiska efterfrågan uppfattas som central för att få upp frågorna om barnets rättigheter på agendan.

Att regeringen är engagerad i frågan om barnets rättigheter och anger en tydlig riktning för frågorna uppfattas som viktigt av målgrupperna styrgrupp, SKL internt och medlemmar. Från informanterna förekommer påpekanden som att en ansvarig ministers engagemang och kunskaper har stor betydelse, samtidigt som flera informanter menar att barnets rättigheter är en tvärfråga som egentligen inte kan låsas in på ett departement.

5.4 Fortsatt projekt behövs

Informanter i målgruppen medlemmar betonar att arbetet med barnets rättigheter måste bli ordinarie verksamhet i medlemmarnas verksamheter. En av informanterna i målgruppen samarbetspartner och en av informanterna i styrgruppen anser båda att fortsatt arbete i linje med Handslaget på SKL bör vara ordinarie verksamhet. Informanten i målgruppen styrgrupp påpekar dock att "vi är inte där än i kommuner och landsting"; att projektformen fortfarande behövs för medlemmarna.

Samtliga informanter i målgruppen medlemmar uttrycker ett starkt önskemål om och behov av SKL som fortsatt nationell samordnare för att stärka barnets rättigheter. Flera säger uttryckligen att det är kanske den viktigaste eller mest avgörande faktorn för att nå framgång i det fortsatta arbetet.

Konkurrens om resurser och att varje verksamhet slåss för sina frågor, är hinder för implementeringen, men det går att kringgå genom att utgå från befintliga arbetssätt, modeller och genom att anknyta till verksamheternas egna upplevda behov, enligt målgruppen medlemmar. Att utgå från befintliga modeller och analysinstrument ger även en kvalitetssäkring enligt informanter i samma målgrupp. SKLs

kännedom om och väl upparbetade kontakter med medlemmarna gynnar en verksamhetsnära och resurseffektiv implementering.

6. Övrigt

Markörs intervjuare har under Övrigt frågat informanterna om de saknar någon fråga i djupintervjun. Från en informant i målgruppen medlemmar kommer en synpunkt som Markör vill nämna inför kommande utvärderingar:

”En fråga borde ha varit: *Hur märker barn och unga att ni tar del av Handslaget?*”

Informanter i målgrupperna medlemmar uttrycker att de är positiva till att delta i djupintervjuerna och att få delge sina erfarenheter av Handslaget. En informant från målgruppen uttrycker önskemål om att få ta del av, använda och länka till den rapport som djupintervjun mynnar ut i.

7. Slutdiskussion

I detta avsnitt summeras resultaten i en slutdiskussion. Sist i slutdiskussionen återfinns Markörs avslutande kommentarer i punktform.

7.1 Effekter

På agendan

Det kan slås fast utifrån tydliga påståenden från informanterna i målgruppen medlemmar att Handslaget har lett till att arbetet med barnets rättigheter har fått en ökad legitimitet i kommuner och landsting genom SKLs roll i Handslaget. Frågorna har kommit upp på agendan och stödet finns hos ledningen i verksamheterna. I många kommuner, landsting och regioner återstår ännu utbildning för politiker. Den politiska efterfrågan upplevs som växande, men instabil.

Gemensamt språk

Nyckelpersoner inom medlemmarnas verksamheter har deltagit i utbildningsinsatser inom Handslaget och detta har skapat goda cirklar som bidragit till formella och informella nätverk. Utbildningsinsatserna har genererat en förhöjd aktivitet när det gäller barnets rättigheter och fungerat som "ögonöppnare". Ett gemensamt språk och ett gemensamt förhållningssätt har vuxit fram under åren. Vilket underlättat mycket i samverkan inom den egna verksamheten, kommunen, landstinget eller regionen och i kontakter med kollegor över hela landet samt även i sammanhang som inte direkt omfattas av Handslaget. De som lyfter fram känslan av det gemensamma språket pekar alla på hur viktigt det har varit i kontakterna med chefer och politiker; det har ingjutit mod och det har gett en större säkerhet i det egna agerandet, på ett sätt som inte varit fallet före Handslaget.

Förstärkande

Personal i medlemmarnas verksamheter har gjorts delaktiga i arbetet med att stärka barnets rättigheter genom studiecirklar, utbildningsdagar och workshops. Barnrättsperspektivet har förstärkts i redan pågående projekt inom landstingskommunal och kommunal verksamhet, då det funnits möjlighet att integrera och bygga vidare på redan existerande projekt som barnets och ungas brukarmedverkan i sociala barnavården och inom fördjupningsområdet "Våld mot barn".

Även där arbetet med barnkonventionen pågått länge i medlemmens verksamhet upplevs Handslaget som avgörande för att kunna tillämpa barnkonventionen i praktiken och arbeta systemövergripande. Att frågan om barnets rättigheter är en tvärfråga har lett till att kontakter har knutits över förvaltningsgränserna genom de "goda cirklar" som uppstått i och med utbildningsinsatserna. Det är inte bara inom vissa delar av de kommunala verksamheterna som det blivit ett ökat fokus på barnets rättigheter.

Från teori till praktik

Det finns ett tydligt exempel där Handslaget inneburit att man gått från teori till praktik. En av informanterna i målgruppen medlemmar lyfter fram att Handslaget varit avgörande för att den enhet som informanten är chef för, gått från att arbeta direkt med barn och unga till att arbeta mer med metodutbildningar för personal i andra verksamheter i regionen för att på så sätt stärka barnets rättigheter i fler verksamheter. Denna informant omnämner upprepat och med stolthet den verksamhet som vederbörande är enhetschef för som ett "mini-Handslag", genom dess inriktning på att omvandla teori till praktik och dess fokus på kunskapspridning och nätverkande.

Unga kommer till tals som ett resultat av Handslaget

Det har skapats och arbetas fortlöpande med att hitta former för att ta del av barnets och ungas egna synpunkter, exempelvis genom särskilda patientenkäter och ökad användning av webbaserade kommunikationsmodeller. Frågor om barnkonventionen har arbetats in i folkhälsoenkäter till unga i årskurserna 6 och 9 samt gymnasiet första år. Ungdomar har utbildats och fått sommarjobb och fortsatta uppdrag med att informera andra barn och unga om deras rättigheter och samla in deras synpunkter genom arbetet med barnombud och barnpiloter.

Informanter i målgruppen medlemmar berättar om hur deltagande i utbildningar inom Handslaget har gett dem mod att ifrågasätta. Några exempel ur vardagen där medlemmar fått gehör för barnets rättigheter är att en barnkonsekvensanalys tas fram i samband med beslut om att en skola skall läggas ned eller ej och att det inte är längre är självklart att stänga eller starkt begränsa öppethållandet sommartid på fritidsgårdar. Ett annat verksamhetsnära exempel är att handledare i föräldrautbildningar har fokus på barnets rättigheter och att barn får besöka sjukhuset före ett ingrepp som kan upplevas som skrämmande för att få information på egna villkor om vad som kommer att hända.

Transparent och nära

Handslaget har upplevts som transparent och det har varit lätt att knyta kontakter med kollegor i andra delar av landet och ta del av material och goda exempel. Interkommunal samverkan har ökat såväl inom som utanför det egna länet. SKLs nätverk för barnets rättigheter och Handslaget har skapat direkkanaler med sakkunniga på socialdepartementet.

SKL uppfattas av informanterna i målgruppen medlemmar som en naturlig samarbetspart med kunskap om och förståelse för hur de egna verksamheterna fungerar. Projektledningen har uppfattats som nära och stödjande och det upplevs inte ha funnits något von oben-perspektiv.

7.2 Behov

Samordning behövs

Generellt sett kan det konstateras att behovet av ett fortsatt nationellt stöd i arbetet med implementeringen av barnkonventionen upplevs som mycket stort. Det finns en oro för att verksamheten skall avstanna och "drivet" försvinna. Informanter på regional nivå är rädda att inte orka fungera som motor utan det nationella stödet. Det behövs en samordnande funktion för att hålla liv i nätverk och för fortsatta utbildningsinsatser och kunskapsspridning.

Påtryckare

Efterfrågan från politiskt håll uppfattas som central av informanter i samtliga målgrupper, framförallt för att arbetet med implementeringen av barnkonventionen skall fortleva och utvecklas vidare. Ett fortsatt stöd från SKL uppfattas som mycket betydelsefullt för att bevara och öka det politiska intresset och kunskapsnivån hos politikerna. Fortsatt stöd från SKL uppfattas som en garant för att frågan om barnets rättigheter skall vara på agendan och bli beaktad. SKL som nationellt samordnande anses kunna ge kraft, legitimitet och fungera som påtryckare på politikerna.

Forskning

Tillgången på mer kvalificerat men lättillgängligt, svensköversatt, informationsmaterial upplevs som dålig och informanter i målgrupperna styrgrupp och medlemmar saknar ett nationellt forskningscentrum kring barnets rättigheter.

Flera informanter från samtliga målgrupper uttrycker att modeller och rutiner för utvärderingar är en viktig del av det pågående och framtida implementeringsarbetet. Här finns också förhoppningar om att universitet och högskolor kan bidra med verksamhetsanknuten forskning.

Proaktivitet

BOs publika roll som förespråkare för barn och unga uppfattas som viktig. Det finns en förståelse för myndighetens granskande funktion hos informanter i målgruppen medlemmar, men en ambivalens kan ses över att BO uppfattas fokusera alltför ensidigt på utsatta barn. Ett bredare, mer proaktivt förhållningssätt efterfrågas, liksom stöd och hjälp när det gäller att tolka lagar och att agera korrekt i alla avseenden.

7.3 Framtid

Risken för ett bakslag i arbetet

Generellt kan det konstateras att det finns en oro hos informanter i målgrupperna medlemmar och styrgrupp att Handslaget blir ett i raden av projekt som rinner ut i sanden när projekttiden är slut. Flera informanter menar att Handslaget varit framgångsrikt och därför är det synnerligen viktigt att arbetet får fortsatt stöd. Ju fler förhoppningar som väcks, ju fler aktiviteter som dragits igång och ju fler strukturer som börjat byggas, desto viktigare med fortsatt nationellt stöd för att inte riskera ett bakslag i arbetet. Om arbetet med barnets rättigheter inte längre upplevs som prioriterat, med nationell samordning, riskerar det implementeringsarbete som påbörjats i medlemmarnas verksamheter att avstanna. Medvetenheten om att det krävs ett långsiktigt, välförankrat arbete är god hos informanterna i målgrupperna medlemmar. Strategier har utvecklats men det behövs en nationell samordnande kraft för att ge legitimitet, vidmakthålla och öka den politiska efterfrågan och kunskapen samt för en fortsatt samverkan med andra aktörer på nationell nivå.

Naturlig uppgift

Utifrån erfarenheter från Handslaget och ställningen som medlemsorganisation ser informanterna i målgruppen medlemmar det som en naturlig uppgift för SKL att fungera som den nationellt sammanhållande kraften. Att SKL har goda förutsättningar att nå ut till medlemmarna i ett fortsatt arbete med barnets rättigheter är en uppfattning som delas av informanterna i målgruppen parter.

7.4 Markörs avslutande kommentarer

Efter genomförande av omfattande djupintervjuer med de olika målgrupperna och analys av intervju-materialet är Markörs avslutande kommentarer följande:

- Det är Markörs bedömning att det fortsatt behövs en nationell samordnare som kan ge frågorna om barnets rättigheter legitimitet för en framgångsrik implementering av barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner. SKL har fungerat väl i den rollen. Ett fortsatt mandat innebär ett gott utnyttjande av befintliga resurser och strukturer och ett tillvaratagande av ett arbete som börjat fungera väl, efter viss inkörningsproblematik.
- Funktionen som medlemsorganisation ger SKL möjligheter att agera på en och samma gång stödjande och pådrivande. SKLs drivande roll har gett Handslaget legitimitet och fört upp frågorna på agendan *samtidigt* som SKL har uppfattats som aktivt stödjande, verksamhetsnära och lättillgängligt.
- Arbetet i Handslaget har uppfattats som framgångsrikt av medlemmarna. Det har lett till en medvetandehöjning, skapat goda spridningseffekter och genererat aktiviteter och utbildningsinsatser i kommuner, landsting och regioner. Strategier har utvecklats och det finns en medvetenhet om att implementeringen av barnkonventionen kräver ett långsiktigt arbete. En nationell samordnare med gedigen kunskap om kommunal förvaltning och om den kommunala självstyrelsen stärker den processen. SKL innehar den kunskapen.
- Samverkan med olika parter inom den ideella sektorn har upplevts som god, men kan vara mindre lämplig i medlemmarnas ordinarie verksamhet. Samverkan fungerar bäst inom ramen för en nationell samverkan, men med lokala och regionala aktörer där sådana finns.
- Det är Markörs bedömning efter genomförandet av djupintervjuerna, att SKL med nuvarande projektorganisation får ses som väl rustade och lämpliga att fortsätta driva frågorna om barnets rättigheter bland medlemmarna i kommuner, landsting och regioner. Det förefaller finnas ett stort förtroende bland dessa för hur arbetet med Handslaget har kommit att utvecklas. Framförallt mot den bakgrunden ser Markör det som naturligt att SKL får förnyat förtroende i ett eventuellt nytt Handslag och därmed ges ytterligare möjligheter att befästa de strukturer man hittills uppnått samt ges möjligheter att lyfta frågorna runt barnets rättigheter till nya nivåer.
- Avslutningsvis, Markörs intervjuare har mötts av en mycket stor vilja att delge erfarenheter, i synnerhet från målgruppen medlemmar, där engagemanget och ivrigheten i att meddela positiva erfarenheter från Handslaget har varit överväldigande.

Bilaga 1: Samtalsguide

SKL: Utvärdering av arbetet med att stärka barnets rättigheter i kommuner och landsting

Samtalsguide

SKL ingick 2010 en överenskommelse med regeringen för att stärka barnets rättigheter, med avstamp i FN:s konvention om barnets rättigheter. Målet för insatserna i handlingsplanen har varit att åstadkomma:

- En långsiktigt hållbar struktur för utveckling och spridning av kunskap på lokal och regional nivå
- Utveckling av långsiktigt hållbara metoder och arbetssätt för att omsätta strategins principer i praktiken

Mot denna bakgrund görs nu en serie djupintervjuer med personer som på olika sätt kommit i kontakt med det aktuella arbetet och det är av den anledningen som vi har kontaktat dig och bokat in denna tid för att genomföra en intervju.

Bakgrund/Kännedom

- På vilket sätt har du kommit i kontakt med Handslaget?
 - Vilka är dina erfarenheter av Handslaget?
 - På vilket sätt har dina kontakter med Handslaget påverkat ditt arbete?
- Arbetet med Handslaget har skett i samverkan...
 - Har du några synpunkter på SKLs samverkan med andra i Handslaget?
 - Har du saknat några samverkansparter?
 - Vilka? Varför? Kunnat spela vilken roll? Tillfört?

Effekter

- Vad har arbetet/kontakterna med Handslaget lett fram till i din organisation?
 - Vilka resultat kan du se?
- Kan du se en tydlig koppling mellan Handslagets aktiviteter och din organisations behov?
 - Har Handslaget gett dig det du/ni behöver för att arbetet med barnets rättigheter skall få effekt/gå åt önskat håll?
- Hur arbetar din verksamhet med barnkonventionen idag?
 - Beskriv!
 - Styrkor/svagheter i det arbetet?

- Hur kan din organisation/verksamhet stärkas när det gäller att arbeta med barnets rättigheter enligt barnkonventionen?
- Hur uppfattar du det stödet och engagemanget för att arbeta i enlighet med barnkonventionen i din organisation/verksamhet? Tänk på såväl det politiska stödet/engagemanget som ev. annat stöd/engagemang.
 - Om stödet och engagemanget är bra: Varför är det bra? På vilket sätt?
 - Om stödet och engagemanget är otillräckligt: Varför? Vad behöver göras?
- Hur ser du på att barn har egna rättigheter?
- Vilken är din egen drivkraft för att arbeta med barnets rättigheter?

Samverkan och förutsättningar i stort

- Hur ser du på Sveriges arbete med barnkonventionen i stort?
 - Prioriterat?
 - Ansvarsfördelningen? (Kan allas ansvar kan bli ingens ansvar?)
 - Vem/vilka är främsta bärare av värderingarna?)
 - Hur ser du på förutsättningarna (i Sverige) att lyckas med arbetet för att stärka barnets rättigheter?

Framtid

- Hur ser du på det fortsatta arbetet?
 - Från nuläge och in i framtiden?
 - Viktigt att beakta?
 - Vilka är framgångsvägarna?
- Hur ser du på SKLs framtida roll för att stärka barnets rättigheter i Sverige?
- Hur ser du på Barnombudsmannens framtida roll för att stärka barnets rättigheter i Sverige?
- Hur ser du på regeringens roll när det gäller genomförandet av barnets rättigheter i Sverige?

Övrigt

- Har du något övrigt att tillägga beträffande Handslaget eller arbetet med att stärka barnets rättigheter?

Det var samtliga frågor, stort tack för att du tog dig tid att svara.

Bilaga 2: Kompletterande resultat från skriftliga utvärderingar med kurs- och konferensdeltagare

SKL har bland sina medlemmar och bland deltagare som medverkat i de regionala konferenser och regionala kompetensutvecklingskurser som SKL ansvarat för samlat in synpunkter i syfte att ta reda på hur dessa ser på en fortsättning av arbetet med att stärka barnets rättigheter i Sverige samt vilken form av stöd dessa önskar sig i ett framtida arbete. Detta utgör den sammanställning som Markör fått i uppdrag att ansvara för och lyfter fram de centrala tankar som framkommit i det underlag som samlats in av SKL.

Motiv för fortsatt satsning och SKLs roll

Gemensamt, oavsett om man är medlem, deltagit i någon av de regionala konferenserna eller regionala kurserna som genomförts finns en tydligt uttalad önskan om fortsatt satsning på arbetet med barnrättsfrågor och barnkonventionen. Bland de argument som förs fram för ett fortsatt arbete genom SKLs försorg är att mycket viktigt arbete hittills har genomförts, men att mycket samtidigt återstår. Ett fortsatt arbete anses viktigt för att öka kompetensen, nå förankring, implementering och förverkligande av barnets rättigheter i samhället. Uppfattningen är att mycket bra arbete har startats igång, men att mycket ännu inte är avslutat och utvärderat. En fortsättning anses central för att uppnå effekter och att värdet från hittills gjorda insatser inte skall gå förlorade.

Den allmänna uppfattningen är att det är av stor vikt att det finns en nationellt sammanhållande, trovärdig aktör som aktivt både operativt och strategiskt har mandat och kan driva arbetet med barnets rättigheter. SKL anses vara denna aktör. En del uttrycker en oro att uppstartat arbete och de processer som hittills har satts igång inom olika delar av landet och i olika sammanhang riskerar att avstanna och rinna ut i sanden om SKL inte ges fortsatt möjlighet att stödja och driva barnkonventionsarbetet. Underlaget visar en stor nöjdhet med de initiativ och aktiviteter som SKL hittills ansvarat för. Flera anser att SKLs arbete varit helt avgörande för det egna arbete som kommit igång och bedrivits inom kommunen och landstinget/regionen.

”Det vore helt förödande för genomförandet av barnets rättigheter i Sverige, att inte ”ta hand” om alla de processer som startats runt om i landet...”

”Fortsätt arbetet med att implementera barnkonventionen, främst bland politiker och tjänstemän.”

”Det är nu det börjar hända och då behöver vi ha fortsatt stöd för att kunna arbeta vidare.”

Arbete och fortsatt stöd framöver

Följande utgör de områden och den typ av stöd som främst anses viktigt för ett fortsatt arbete med barnets rättigheter inom kommuner och landsting/regioner.

Nätverksträffar och forum för erfarenhetsutbyte

Det som önskas av många är att det ges möjlighet att se och lära från andra. Ett sätt att hålla liv i arbetet med barnkonventionen ses återkommande tillfällen att träffa andra som arbetar med frågan. SKL tillskrivs stor betydelse för att få till stånd utbyte mellan olika kommuner och landsting/regioner. Förutom att dela erfarenheter mellan varandra ses träffarna som viktiga för att få del av ny kunskap, bli uppdaterade kring t ex strategier och att gemensamt under ledning av SKL arbeta med exempelvis vägledning och barnkonsekvensanalyser.

”Ett lärande och inspirerande nätverk. Delge varandra tips och idéer men även påfyllnad av kunskap och ”senaste nytt”.

”Återträffar, spridning av arbetssätt i olika kommuner och landsting för att sprida idéer och tillämpning.”

Utbildning, kompetensutveckling, rådgivning och stöd

Kompetensfrågan ses som central, både för möjlighet till egen fördjupad kunskap men även för att kunskapen om barnets rättigheter skall nå bredare och personer på alla nivåer. Många uttrycker en önskan om utbildningar utformade utifrån målgrupp. Politiker, strategiska nyckelpersoner, tjänstemän och personal inom skola och barnomsorg är framförallt de som omnämns.

”Kompetensutveckling såväl generellt som inom specifika verksamheter.”

”Skulle vilja ha en utbildningsdag för alla politiker i vår kommun.”

”Skapa möjlighet för alla som arbetar med barn att få utbildning om barnkonventionen.”

”Hemma behöver vi utbilda handläggande tjänstemän och nämndpolitiker för att bygga frågans statusnivå.”

Flera anser att det vore bra om SKL ansvarar och tillhandahåller färdiga utbildningspaket, medan några uttrycker ett behov att få hjälp med egen utformning och hur man planerar för en långsiktig utbildning. Vinsterna med att SKL tar ett övergripande ansvar för utbildning och kompetensfrågan är bland annat att det skapas en gemensam kunskapsbas och det framhålls också som viktigt att det finns samlad kunskap om vad som händer nationellt och internationellt. Flera framhåller Elizabeth Englund på SKL. Hennes insatser och kompetens lyfts som något mycket positivt i arbetet kring barnkonventionen. Vidare menar man att SKL kan följa frågorna kring barnets rättigheter på ett annat sätt än vad som finns utrymme och möjlighet till ute i kommuner och landsting/regioner.

”När jag skall informera mina politiker, tjänstemän m.fl. skulle jag kunna ha en kollega från kursen med, där man lagt upp informationen tillsammans.”

"Det hade också varit bra om SKL turnerat runt i landet med ett färdigt program (jag tänker på de regionala konferenserna) istället för att varje landsting skall bestämma själv innehåll och arrangera."

"Hjälpa till med tips om utbildningspaket (utformning)."

Gemensamt när det gäller innehåll är en önskan om att det skall vara så konkret som möjligt. Förutom utbildning i innehåll och innebörden av barnkonventionen, så efterfrågas verktyg, stöd i metodutveckling, checklistor och genomförande av barnkonsekvensanalyser. Många vill ta del av goda exempel och lära genom andras erfarenheter.

"Tips och verktyg som vi kan använda oss av konkret i kommunens arbete med barnkonventionen. Hur realiserar vi barnkonventionen på ett enkelt sätt, vilka olika ambitionsnivåer kan vi lägga oss på – vad ger de olika nivåerna för effekter? Exempel på vinster med att arbeta med barnkonventionen i olika led – konkreta resultat och exempel. Hur arbetar t ex skolor med barnets rättigheter, hur kan vi stötta dem i det – vad behöver de?"

"Att få mer tydligt hjälpmedel med barnkonsekvensanalyser."

"Att ta fram material som efterfrågas av flera kommuner. Kortleken vi fick vid första tillfället är ett gott exempel."

I underlaget framkommer ett tydligt behov av rådgivning och stöd från SKL. Många uttrycker behov av någon att vända sig till för att bolla idéer, få hjälp och svar på frågor rörande både innehåll, arbetssätt, strategier och implementering.

"Bollplank – både personligt och på nätet. Material, artiklar, metoder, exempel m.m."

"Någon att maila eller ringa för att ställa alla "dumma" frågor man har."

Digital arena/kunskapsbank

Förutom fysiska aktiviteter som utbildningar och nätverksträffar, lyfter man vikten av att ha en gemensam digital arena. Idag finns en webbplats för barnets rättigheter samt projectplace. Båda dessa ansvarar SKL för och den gemensamma uppfattningen är att de är viktiga för fortsättningen. Genom dessa plattformar möjliggörs spridning av information och att driva arbetet kring barnets rättigheter. Det som framhålls som värdefullt är en gemensam kunskapsbank, tillgång till kontaktuppgifter, möjlighet att dela information, hantera dokument och arbeta gemensamt med t ex vägledning och barnkonsekvensanalyser.

Det finns även de som önskar att SKL tar fram olika typer av digitalt material, bl.a. nämns önskemål om en barnrättsapp från en person och några nämner att de gärna ser att SKL ansvarar för ett nyhetsbrev till beslutsfattare och övriga som arbetar med barnets rättigheter.

"Vidareutveckling av SKLs hemsida kring barnets rättigheter."

"Barnrättsapp, ett slags nätbaserad version av landstinget Kronobergs konventionskortlek."

"Webben och vägledningen skall uppdateras och hållas levande, annars är det ett arbete som kommer att upphöra."

"Att hålla projectplace tillgängligt, information genom mail om vad som sker inom området både inom SKL och kanske till och med enskilda landsting."

Opinionsbildare/kontakter med beslutsfattare/samordning

Många uttrycker att det finns ett behov av en sammanhållande aktör som kan agera som opinionsbildare och påtryckare gentemot regering och beslutsfattare. Flera lyfter fram att SKL har en viktig roll för att ge mandat till arbetet med barnkonventionen och för att ge status till frågan. Avgörande för arbetet ute i kommuner och landsting/regioner anses just vara en samlande nationell aktör som SKL, som kan driva frågan och ge det stöd som efterfrågas.

"Synas och höras, väcka frågan om barnkonventionen bland politiker i kommuner och regioner."

"Kanske ta fram underlag och beslut för ett större "kommitment" från politiker."

"Påtryckningar om uppföljningar från kommun och landsting om hur arbetet bedrivs."

"Mycket mer påtryckningar både från SKL och socialdepartementet ut till landsting och kommuner."

"Stödet skulle i första hand innefatta SKLs kontakter med kommunernas politiska ledning i syftet att motivera de som styr en kommun att ta frågorna på allvar. Om uppdraget inte finns (initieras) från den högsta nivån då är det väldigt svårt att driva frågorna och att övertala de som jobbar längre ned i organisationen att frågorna är viktiga."

Summerande slutsatser

Genom att ha tagit del av SKLs underlag kan konstateras följande:

- Det finns en stark önskan om en fortsättning av arbetet med barnets rättigheter
- SKL anses vara en viktig aktör i fortsatt arbete

Resultatet av sammanställningen visar tydligt att det finns en starkt uttalad önskan av ett fortsatt arbete med att stärka genomförandet av barnets rättigheter i Sverige. Många framhåller vikten av att arbetet förankras på alla nivåer, att både tjänstemän och politiker får insikter och kompetens i barnkonventionen, innebörd och tillämpning. I ett fortsatt arbete tillskrivs SKL en stor betydelse. Genom en sammanhållande aktör underlättas arbetet ute i kommuner och regioner. SKL uppfattas av både medlemmar och kurs- och konferensdeltagare ha den kompetens, kontaktytor och ställning som anses viktig och behövas i arbetet. Genom att SKL är drivande skapas även legitimitet och mandat ute på kommuner och landsting/regioner att arbeta med barnets rättigheter. Bland insamlade synpunkter märks en oro för att barnkonventionsarbetet märkbart skulle försvagas utan en samlade kraft som SKL.